

Taaleisen en Taalonderzoek brengen taalbeleid stappen vooruit

Onvoldoende taalbeheersing

De onvoldoende beheersing van het Nederlands is in het onderwijs en in de samenleving als geheel een punt van zorg. Volgens het onderzoek 'Nederlands in het middelbaar beroepsonderwijs' van het Cinop, beschikt ruim de helft van de MBO-leerlingen over onvoldoende taalvaardigheid Nederlands om op school en in de beroepspraktijk naar behoren te functioneren. De afnemers van onze studenten – het hbo en het bedrijfsleven – verwachten dat afgestudeerden over voldoende beheersing van het Nederlands beschikken.

De stuurgroep Herontwerp MBO heeft op deze situatie ingespeeld door de eisen voor het Nederlands in het MBO in de nieuwe kwalificatiestructuur expliciet op te nemen. Met ingang van het schooljaar 2007-2008 zijn voor elke MBO-opleiding minimeisen gesteld aan het Nederlands. Ook zijn er eisen voor het Nederlands opgenomen in het kader van leren, loopbaan en burgerschap.¹

Taalonderzoek

Om die redenen is een niveaumeting aan het begin van de opleiding van belang.

ROC Mondriaan heeft, als onderdeel van zijn taalbeleid, in september 2007 het taalniveau van 1800 startende studenten in 29 competentiegerichte opleidingen gemeten en extra lessen Nederlands geboden aan de 1030 studenten die onder het gewenste niveau zaten. Dankzij een royale financiële bijdrage van de gemeente Den Haag konden deze activiteiten – in het kader van het 'TON-project' (Taalonderzoek en Nederlands) – uitgevoerd worden. Het verbeteren van de taalvaardigheid is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van het hele onderwijs. De uitkomsten zijn dan ook van grote waarde voor het ROC en de toeleverende scholen, veelal het VMBO. Al deze scholen uit de regio hebben een aparte rapportage ontvangen waarin de resultaten per leerling zijn uitgewerkt.

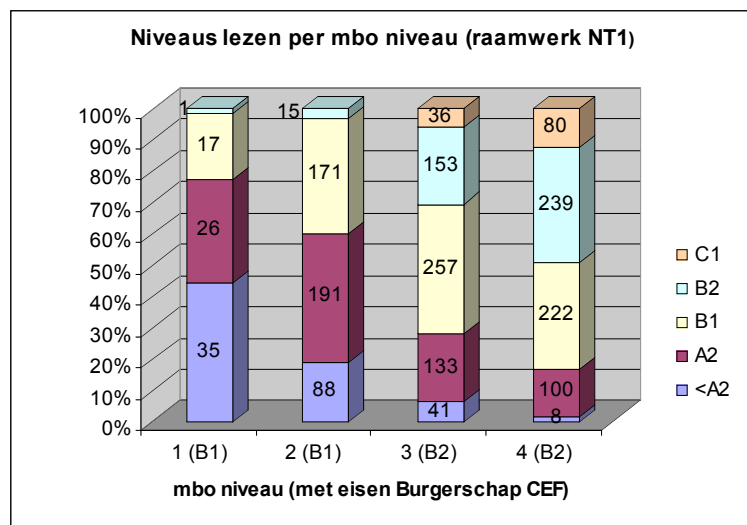
Uit de scores blijkt dat het leesniveau van de onderzochte MBO-studenten bij de start van de opleiding lager is dan bij de instroom verwacht wordt. De niveaumeting is gedaan in relatie tot de te behalen niveaus aan het einde van de opleiding. Er zijn voor het MBO geen beginniveaus geformuleerd. Een leerling uit het VMBO met een diploma moet zonder meer worden toegelaten.

De teksten uit leerboeken zijn echter wel op het vereiste niveau of zelfs op een hoger niveau geschreven. Dit betekent dat bij de start van een opleiding de afstand tot het eindniveau niet te groot mag zijn. De opleidingen van niveau 3 en 4 hebben overigens meer tijd beschikbaar voor reparatie dan die van niveau 1 en 2. De eerstgenoemde vragen echter ook een hoger taalniveau dan de laatstgenoemde. Zo moeten studenten bij sommige opleidingen op niveau 4 voor leesvaardigheid niveau C1 halen.

Hieronder zijn als voorbeeld alleen de resultaten voor leesvaardigheden opgenomen.

Resultaten

scores lezen per mbo niveau, gehele populatie



Taalondersteuning

¹ taaleisen gesteld in het kader van Leren, loopbaan en burgerschap voor de verschillende niveaus van beroepsopleidingen.

Er is voor studenten die over onvoldoende taalniveau beschikken een intensief vervolgtraject gerealiseerd van gemiddeld vier lessen Nederlands per week in de periode september 2007-januari 2008. De lessen zijn verzorgd door 23 docenten Nederlands. Omdat het een aanzienlijke studielast vereist om een niveau Nederlands te verhogen kunnen we ervan uitgaan dat de meeste studenten die in aanmerking komen voor extra lessen Nederlands, ook in het vervolg van hun opleiding deze extra lessen gedurende langere tijd nodig hebben. Dankzij een financiële bijdrage van de gemeente Den Haag is er voor 50 groepen gedurende het schooljaar 2007-2008 een vervolg georganiseerd van de extra lessen Nederlands.

Vervolg

ROC Mondriaan staat, als het gaat om het Nederlands in de competentiegerichte opleidingen, een integrale aanpak voor. Dit betekent dat een totaal opleidingsteam verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van het Nederlands, waarbij iedere docent een specifieke rol vervult. Vakdocenten worden didactisch geschoold om taalgericht vakonderwijs te kunnen verzorgen.

ROC Mondriaan en VMBO-scholen zullen gezamenlijk moeten zoeken naar activiteiten die voor participerende VMBO-scholen en voor Mondriaan relevant zijn. Het leren hanteren van een gemeenschappelijk referentiekader biedt duidelijkheid, enerzijds aan docenten en leerlingen in het VMBO, anderzijds aan docenten en studenten in het MBO.

Bijlage 1

CEF Niveau aanduidingen Nederlands in het kader van Leren, Loopbaan en Burgerschap

minimaal te bereiken niveaus voor Nederlands op niveau 1

	luisteren	lezen	gesprekken voeren	spreken	schrijven
C1					
B2					
B1					
A2					
A1					

minimaal te bereiken niveaus voor Nederlands op niveau 2

	luisteren	lezen	gesprekken voeren	spreken	schrijven
C1					
B2					
B1					
A2					
A1					

minimaal te bereiken niveaus voor Nederlands op niveau 3

	luisteren	lezen	gesprekken voeren	spreken	schrijven
C1					
B2					
B1					
A2					
A1					

minimaal te bereiken niveaus voor Nederlands op niveau 4

	luisteren	lezen	gesprekken voeren	spreken	schrijven
C1					
B2					
B1					
A2					
A1					